

זהר חדש

פרשת וישב

מאמר מכירת יוסף

א) תא חזי, כמה שנין יתיב ההוא צדיק, דלא חזא לאבוה עשרין ותרין שנין. הא אינון יתבו במצרים, עשרין ותרין שנין, לכל שבט ושבט מאינון עשר שבטין דזבינו ליה, לפום חושבנא הוּו מאתן ועשרין שנין לכלהו, דל מינייהו עשר שנין, דנכיתו לון בדינא דלעילא, בגין עשר שבטין קדישין דמיתו תמן במצרים, אשתארו מאתן ועשר. הה"ד רדו שמה. ב

ב) ת"ח, כד גרמו חובין, ג והאי שבת לא אתנטיר כדקא יאות, דכתיב א) ולא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת. לא תטלון עליכון מטולא דחובין, דהוה מגין עליכון ד מינייהו, יום השבת.

ג) ה) ולא שמעו ליה לנביאה, ו ואיתער עליהן חרב נוקמת נקם ברית.

חלופי גרסאות

א) בדפוס ווינציא כתוב קודם לזה חסר הרכה. א
 ב) בדפוס ווינציא כתוב כאן חסר הרכה. ג נ"א דשבת
 ד) נ"א מניה (דפוסים הראשונים). ה) נ"א והבאתם בשערי ירושלים ולאשמועינן (קראקא). ו) נ"א ואתערי (קראקא).

מסורת הזהר

א) (ירמיה יו).

מכירת יוסף

הסולם

מאמר

מכפרת. נשארו מאתיים ועשר שנים. ז"ש רדו שמה, רד"ז הוא בגימ' מאה ועשר.

זהר חדש

ב) ת"ח כד גרמו זכו': כוא וראה, כשגרמו העונות ושבת הוּו לא נשמר כראוי, שכתוב, ולא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת, שפירושו, שלא תשאו עליכם משא של עונות, שיום השבת היה מגין עליכם מהם.

ג) ולא שמעו ליה זכו': ולא שמעו אל הנביא שזהוירם על השבת, ונתעוררה עליהם חרב

א) תא חזי כמה וכי': כוא וראה כמה שנים ישב אותו צדיק, יוסף, שלא ראה את אביו, שהוא עשרים ושתים שנה. וע"כ הנה אלו ישבו במצרים, כ"ב שנה לכל שבט מאותם עשרת השבטים שמכרו את יוסף, שלפי החשבון עשר פעמים י"ב, הם מאתיים ועשרים שנה לכלם, הורד מהם עשר שנים שגרעו אותן כדין שלמעלה, משום עשרת השבטים הקדושים שמתו שם במצרים, ומיתתם

מאן ברית. דא שבת, דכתיב לדורותם ברית עולם. וברית מילה, דכתיב א ובשר קדש יעברו מעליך. וברית צדיק, דזבינו ליה.

ד) וכלא בחד דרגא, שבת, וברית מילה, וצדיק. ורזא דא, א על ג' פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו, וכלהו תלי במכרם בכסף צדיק. וכדין שרו לאשתעבדא שבע על חטאתם. ואתגזר עליהון בגלותא דבבל, שבעין שנין, בחובין דשמטה ויובל, דתליין בשבת הגדול, ושבת סתם.

ה) ולבתר אתו לארעא קדישא, ואתיישבו בה ת"כ שנין, לתשלום שבעין שבועין, ושבעין ז שנין, עשרה שנין לכל יומא, מאינון דינקין משביעי, דשבת הגדול אוף הכי איקרי שביעי מתתא לעילא. דכליל כאחד זכור ושמור. ולבתר אתקיימו ת"כ שנין בארעא, על חילא דאורייתא, דהוו מתעסקי.

ו) וכד גרם חובא דשנאת חנם, אתערי שנאת חנם ח דבקדמיתא. הה"ד, ד וישנאו אותו, לההוא זכאה. וכדין יהיב לון קב"ה, ביד מאן דסני לון שנאת חנם. הה"ד באדום, ה יען היות לך איבת עולם ותגר את בני ישראל ע"י חרב. ז) וכדין אתפרע מנייהו, על ידי מניינא דאינון שנין, דחסרו מרזא

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

ב) (שם יא) לך קלה צ"ג. ג) (עמוס ב) שנחס יח צ"כ. ז) (בראשית לז) בהשמטות ד"א רנט. להלן אות לט צ"ח. ה) (יחזקאל לה) להלן אות לט צ"ט. ז) ג"א שנים עשרה לכל (דפוסים ראשונים). ח ג"א דקדמיתא (דפוסים הראשונים). ט ג"א וכד (דפוסים הראשונים).

מאמר

הסולם

מכירת יוסף

חרב נוקמת נקם ברית. מהי ברית. זוהי שבת. שכתוב לדורותם ברית עולם. וכן עברו על ברית מילה, שכתוב, ובשר קדש יעברו מעליך. וכן עברו על ברית צדיק, שהוא יוסף הצדיק, שמכרו אותו.

ד) וכלא בחד דרגא וכו': וכולם הם במדרגה אחת. שבת, וברית מילה, וצדיק, וזה סוד, על ג' פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו. וכולם תלויים, במכרם בכסף צדיק. שמכרו את יוסף הצדיק. ואז התחילו להשתעבד שבע על חטאתם. ונגזר עליהם שבעים שנה בגלות בבל, בעונות של שמטה ויובל. התלויים בשבת הגדול ובשבת סתם. שמטה תלויה בשבת סתם. שהוא המלכות. ויובל תלוי בשבת הגדול, שהוא בינה.

ה) ולבתר אתו לארעא וכו': ואח"כ באו לארץ הקדושה, ונתישבו בה ת"כ שנים לתשלום שבעים שמטות. כי שבעים שמטות הם ת"צ שנים, שהם ע' שנים דגלות בבל, ות"כ שנים שנתקיימו בארץ הקדושה. ומפרש, ושבעים שנה דבבל, הם עשר שנים לכל יום

ז) וכדין אתפרע מנייהו וכו': ואז נפרע

דשבע על חטאתיכם. ת"ח, כד תמני עשרין ותרין שנין שבע זמנין, לכל חד מאינון עשרה דובינו ליה, הוו להו אלף וחמש מאה וארבעין.

(ח) לא עלתה שועתם לפניו. א"ר יצחק, כד עביד קב"ה דינא בפמליא של מעלה, ההוא דינא מאי הוי. אמר ר' אלעזר, אעבר להו בההוא נהר דינור, ואעבר להון משולטנהון, ומני שולטנין אחרנין דשאר עמין. א"ל, והא כתיב (י) משרתיו אש ליה. אמר ליה אית אשא קשיא מאשא, ואית אשא נ דכבי אשא. נ

סחרי תורה

(ט) פתח ההוא יודאי ואמר, (י) ואני קרבת אלהים לי טוב וגו'. ת"ח, כד ב"נ אתקריב לאורייתא דאקרי טוב, דכתיב (י) טוב לי תורת פיך, כדין אתקריב לקב"ה דאקרי טוב, דכתיב (י) טוב ה' לכל. וכדין אתקריב למהוי זכאה. כמד"א, אמרו צדיק כי טוב, וכד איהו זכאה, שכינתא שריא עליה, וואוליפת ליה רזין עילאין באורייתא. בגין דשכינתא לא אזדווגא אלא בטוב, דהא צדיק וצדק כחדא אזלין.

(י) ת"ח, כד ברא קב"ה עלמא, קיים ליה ושתיל על הנהו (* שיתא יומין

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(י) (תהלים קד) ב"ב כו צ"ג ת"ז ת"ח לג ז"ח י ט"א ש"ט ט"א ט"א שמ"ו תק"ח צט ט"ג שלי"א. (ז) (תהלים עג). ח (שם קיט) תוריע מ צ"ט. ט (שם קמה) ב"א רסו צ"ב. י (ישעיה ג) ב"א רסו צ"א. י בדפו"י כתבו כאן חסר. כ בדפו"י זה מצאתי מזהר כתי"י בסרשת שמות דף י"ט. ג"א ל"א (דפוסים הראשונים). ל ג"א מעבר (קראקא). מ ג"א דחייא (קראקא). נ בדפו"י כתבו א"ר יצחק תלת ענייני הכא. ס ג"א ל"ג ואוליפת (מונקאטש).

מאמר

הסולם

מכירת יוסף

נפרע מהם על ידי מנין השנים שחסרו מסוד. שבע על חטאתיכם. בוא וראה, כשתמנה כ"ב שנים שבע פעמים לכל אחד מאלו העשרה שמכרו אותו, יהיו אלף וחמש מאה וארבעים. (ע"י להלן וישב אות י"ט תשלום הענין).

(ח) לא עלתה שועתם לפניו: א"ר יצחק, כשעושה הקב"ה דין בפמליא של מעלה, דין ההוא מהו. א"ר אלעזר, שמעבירם באותו נהר דינור, ומעבירם מממשלתם, וממנה ממשלות אחרות של שאר העמים. א"ל והרי כתוב, משרתיו אש ליה. ומה מוזק להם נהר דינור. א"ל, יש אש קשה מאש. ויש אש שמכבה אש. וע"כ אש צ"פ שהם עצמם אש, נענשים קשה בנהר דינור.

סחרי תורה

(י) ת"ח כד ברא וכו': בוא וראה, כשברא הקב"ה את העולם, שהוא המלכות, קיים אותו ושתלו על אלו ששת ימים העליונים, והשביעי שעליהם, כי בשביל השביעי שנקרא צדיק, דהיינו יסוד, גזונים העליונים והתחתונים, דהיינו ספירות דז"א, וספירות המלכות, ועליו קיימים, ובו נסמכים, והוא היסוד והשורש שלהם.

(ט) פתח ההוא יודאי וכו': פתח אותו

(דפו"י דף כ"ט טור א' י) טור ב')

עילאין, ושביעאה דעלייהו, דבגיניה דשביעאה דאקרי צדיק, מתזנין עילאין ותתאין, ועליה קיימין, וביה מסתמכין, והוא יסודא ושרשא דילהון.

(א) הה"ד, עיני כל אליך ישברו וגו'. עיני כל אליך ישברו, לההוא משח רבות עלאה, דנגיד ממוחא סתימאה דכל סתימין, להאי כ"ל. וכדין ואתה נותן להם את אכלם בעתו, דהאי כל כד אתער לכלה, דאיהי כנסת ישראל. וכדין הוא למירחם על עלמא, וכולהו עלמין בחדו בשעשושא.

(ב) וכדין מה כתיב. פותח את ידיך וגו'. ודא רעוא דרעוין, דנחית ממוחא סתימאה, להאי כל. וכיון דהאי כל אתברך, כולהו עלמין איתבריכו, הה"ד צדיק ה' וגו', קרוב ה' וגו', רצון יראיו יעשה וגו'.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ע נוסח אחר לא גרסינן בכתו (חינציא).

כ (תהלים קמה) ויגש כה צ"ב ז"ח לא ס"ג של"ו.

מכירת יוסף

הסולם

מאמר

קיים ליה ושתיל ליה, על הנהו שתא יומין עילאין, שבו"א, שהם חג"ת נה"י המאירים אל המלכות. ושביעאה דעלייהו, והיסוד הנקרא שביעי, דהיינו בעת הזווג עם המלכות, הוא עליהם של חג"ת נה"י, כי אז היסוד משפיע ג"ר אל חג"ת נה"י שמקודם לכן היו רק ו"ק בחסר ג"ר. וז"ש דבגיניה דשביעאה דאקרי צדיק, היינו בשביל היסוד שבבחינת הזווג, שנקרא אז שביעי, מתזנין עילאין ותתאין, שחג"ת נה"י דז"א ניזונים ממנו, שהם משיגים על ידו ג"ר, וכן חג"ת נה"י התחתונים שבמלכות, מקבלים ממנו ג"ר. ועליה קיימין וביה מפתמכין והוא יסודא ושרשא דלהון, כי שש הספירות דז"א חג"ת נה"י אינן להן קיום וסמיכה מג"ר, וזלת ע"י היסוד, וע"כ נעשה עליון ושרש אל חג"ת נה"י דז"א, ומכ"ש לספירות המלכות.

פירושו. היסוד נקרא ששי, ונקרא שביעי. כי בעת שאינו משפיע למלכות, שהוא אז בבחינת חסדים בלבד, הוא נקרא ששי, להיותו ספירה ששית מחסד ולמטה. ובעת הזווג עם המלכות, שצריך להשלימה תחילה עם חכמה, אז הוא נבחן לשביעי, כלומר לספירה שביעית. והטעם הוא, כי אז הוא מחויב לעורר את מצב הא' של המלכות, במלכות, כי רק בכלים דמצב הא' יכולה המלכות לקבל חכמה, ואז במצב הא' נמצאת המלכות בסוד רביעי לאבות, שהיא ספירה הרביעית אחר חג"ת, וגי' ספירות נה"י הן אחריה, ונמצא אז היסוד שהוא הספירה השביעית מחסד ולמטה. (כמ"ש לעיל תולדות אות ה'). באפן, שבעת הזווג, כשהוא ממשיך ג"ר, אז נקרא היסוד שביעי, ושלא בשעת הזווג שהוא בחסדים בלבד, והמלכות היא השביעית אחרי היסוד, נמצא היסוד, שהוא הספירה הששית, ונקרא ששי. עוד יש להבחין, שבשעת הזווג, כשהוא ממשיך ג"ר, שהוא בסוד שביעי, הוא נבחן שהוא למעלה מחג"ת נה"י, כי שום ספירה מחג"ת נה"י אינה יכולה להמשיך ג"ר חוץ מהיסוד, וע"כ נבחן היסוד שהוא במקום ג"ר, אל ששת הימים. ונמצא שששת הימים חג"ת נה"י הם למטה, והיסוד שבבחינת שביעי, הוא מאיר עליהם מלמעלה. דהיינו שממשיך להם הג"ר, ונתבארו היטב ב' בחינות היסוד.

(א) הה"ד עיני כל וגו': ז"ש, עיני כל אליך ישברו וגו'. עיני כל אליך ישברו, היינו, שישברו לשמן המשחה העליון ההוא, הנזל ממוח הסתום מכל סתומים, שהוא ח"ס דא"א שהוא הארת הג"ר, אל כל ההוא, שהוא יסוד, ואז, ואתה נותן להם את אכלם בעתו, דהיינו במלכות הנקראת עת שלו, כי כל הזה, שהוא היסוד, כשמעורר את הכלה, שהיא כנסת ישראל, דהיינו המלכות שנקראת כל ה', אז הוא מרחם על העולם, וכל העולמות הם בשמחה ושעשועים. מהארת הג"ר.

(ב) וכדין מה כתיב וכו': ואז מה כתוב, פותח את ידיך ומשיב על כל חי רצון, וזהו

וז"ש כד ברא קב"ה עלמא, שהוא המלכות הנקראת העולם התחתון, כי מה שהמלכות מקבלת, מקובל גם בעולם התחתון, (דטרי דף כ"ט טור ב')

(יג) וכמא דברא האי בעלמא עילאה, ברוא דשמיה קדישא. הכי ברא בעלמא תתאה, שיתא זכאי קשוט, וחד שביעאה. כדכתיב (ז) גם את זה לעמת זה עשה האלהים.

(יד) וכד גרמו חובין, ודחו לההוא כל דאיכרי צדיק מאתריה, כדכתיב (ח) על מכרם בכסף צדיק. אמר קביה, אנא גורנא, דיהא עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה, ויהא ההוא צדיק שליט על הארץ, ויהוון כל בני עלמא, מתברכין על ידוי.

(טו) הה"ד, בן פורת יוסף, דהא לית בכל שייפי גופא דיעביד פירין, אלא האי צדיק יסוד עולם. ובן פורת עלי עין מאי קא מיירי.
(טז) אלא, כמה דהאי עין קיומא דגלגלא, דלא יכלא גלגלא לאתקיימא, אלא בבת עין דיליה. הכי יוסף, איהו כעין לכל אינון שתא דסחרין ליה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (קהלת ז) שמות פה צ"ל. (ח) (עמוס ב) לעיל אות ד צ"ג. (י) (בראשית מט) וישלח נח צ"ה ז"ח סו ט"ג.

פ ג"א נדחו (חינצ'א).

מאמר

הסולם

מכירת יוסף

יסוד, ממקומו, דהיינו שנפרד מן המלכות. שכתוב, על מכרם בכסף צדיק. אמר הקביה, אני גזרתי, שיהיה עולם התחתון כעין עולם העליון, שכמו שיסוד הוא שביעי בעולם העליון, והוא למעלה מחגית נה"י מחמת שממשיך להס ג"ר (כנ"ל אות י"י) כך בעולם הזה, יהיה יוסף השביעי, ויהיה למעלה מן השבטים, שהם בחינת חגית נ"ה, ויהיה עליון עליהם, ויהיה הצדיק הזה, יוסף, שליט על הארץ, וכל בני העולם יהיו מתברכים על ידו. כמו היסוד העליון, דז"א, בעת, שהוא שביעי.

וזהו רצון הרצונות, היורד ממוחא סתימאה, דא"א, לכל הזה, שהוא יסוד, וכיון שכל הזה מתברך, מתברכים כל העולמות. ז"ש, צדיק ה' בכל וגו'. קרוב ה' לכל וגו'. רצון יראיו יעשה וגו'. (ענין דעווא דרעוין, ע"י פירושו באדרא זוסא אחז מ"ג).

(יג) וכמה דברא האי וכו': וכמו שברא זה בעולם העליון בסוד שמו הקדוש, שהוא ז"א, כך ברא זה בעולם התחתון, ששה צדיקי אמת, ושביעי אזהר, ככתוב, גם את זה לעמת זה עשה האלקים.

(טו) הה"ד בן פורת וגו': ז"ש, בן פורת יוסף, כי אין בכל אברי הגוף מי שיעשה פירות, אלא צדיק יסוד עולם זה, וע"כ נקרא יוסף שהוא יסוד, בן פורת, מלשון פרה ורבה, ובן פורת עלי עין, מה פירושן, איזה יחס יש לו לעין.

פירוש, שמשוה ז' צדיקים שבעוה"ז, לספירות ז"א אשר כמו בספירות דז"א נחשב היסוד לשביעי, מחמת המלכות שעלתה ונעשתה רביעית לחגית, כנ"ל. הנה יש ענין זה גם למטה, בעולם הזה, כי דוד, ה"ס המלכות שעלתה ונעשתה רביעית לחגית, (כמ"ש בזהר בראשית א' דף ק"י ד"ה מלכותא דדוד), ואז נחשב יוסף הצדיק לספירה שביעית.

(טז) אלא כמא דהאי וכו': ומשיב, אלא כמו הקיום של גלגל העין הזה, שאין גלגל העין יכול להתקיים אלא בבת עין שלו, דהיינו הנקודה השחורה שבעין, שה"ס מלכות, שהיא רביעית לחגית, כך הוא יוסף, כי יוסף כולל בתוכו המלכות הזו, והוא כמו העין, לכל אלו ששת הצבעים המסבבים את בת העין, שמימינו שלש, דהיינו בעין ימין יש שלשה צבעים

דהיינו ממש כמו בספירות דז"א, וז"ש, וכמא דברא וכו' הכי ברא בעלמא תתאה שיתא זכאי קשוט, שהם אברהם יצחק יעקב דוד משה אהרן, וחד שביעאה, שהוא יוסף.

(יד) וכד גרמו חובין וכו': וכשגרמו העונות, שדחו כל הזה שנקרא צדיק, דהיינו (זס"י דף כ"ט טור ב')

מימיניה תלתא, וּמְשַׁמְאֵלָא תלתא, ואיהו מקיים לון. והכי איהו לכל עלמא, דהא עלמא לא קיימא, אלא על אינון שיתא, ושביעאה דעליהו.

(ז) וקרא קב"ה לצדיק ברזא דשבת. ונח ביה, ואנח ביה כל ברכאן, לברכא כל שאר יומין. הה"ד, וינח ביום השביעי על כן ברך ה' את יום השבת. מאן יום השבת. הוי אימא דא צדיק.

(ח) אמר לון קב"ה, אתון חללתון להאי שבת, דאנא גזרנא דיהא מלך על כל שאר יומין, ואתון עבדתון יתיה עבד ק עבדין, אוף אתון תסבלון ההוא עבודה קשיא.

(ט) תא חזי, כמה שנין יתיב ההוא צדיק, דלא חזא לאבוהי. כ"ב שנין. הא אנון יתבו במצרים כ"ב שנין, לכל שבטא מאינון עשר שבטין דזבינו ליה. לפום חושבנא הוו מאתן ועשרים שנין לכולהו, דל מינייהו עשר שנין דנכיתו לון בי דינא דלעילא, בגין עשר שבטין קדישין דמיתו תמן במצרים, אשתארו מאתן ועשר. הה"ד, רד"ו שמה.

(כ) אמר לון יעקב, בבעו מינייכו, חותו לגלותא, ונכיתו אינון חובין ולא יתחרב עלמא בכפנא, דהא לית בכו מאן דיוון לכו קב"ה, בר ע"י דההוא צדיק

מסורת' הזחר

חלופי גרסאות

(ט) (שמות כ) לעיל פרשת תולדות אות ב צ"ו. צ ג"א ומשמאליה (ויצא). ק ג"א עובדין (מונקאטש). (בראשית מב) מקץ לא צ"ב.

מאמר

הסולם

מכירת יוסף

הימים, כי היסוד טהוא שביעי, הוא עליון על כל הימים, שמהם כל השבטים, להיותו ממשיך להם הג"ר (כנ"ל אות י'). ואתם עשיתם אותו עבד עבדים, שמכרתם אותו למצרים. לכן, אף אתם תסבלו אותה עבודה קשה, שתעבדו את המצרים.

(ט) תא חזי כמה וכי: בוא וראה, כמה שנים ישב אותו צדיק שלא ראה את אביו. הם כ"ב שנים. וע"כ גם הם ישבו במצרים כ"ב שנים, לכל שבט מאלו עשרה שבטים שמכרוהו. שלפי החשבון ישר פעמים כ"ב הם מאתים ועשרים שנים, בשביל כל השבטים. קח מהם עשר שנים שגרעו להם בית דין שלמעלה, בשביל שעשרת השבטים הקדושים מתו שם במצרים, ומיתתם מכפרת. נשאר מאתים ועשר שנים. ז"ש. רד"ו שמה. טהוא בגי' ר"י.

(כ) אמר לון יעקב וכי: אמר להם יעקב, בבקשה מכם, רדו לגלות, ותגרעו אלו העונות שבמכירת יוסף, ולא יחרב העולם ברעב, כי אין בכם, מי שיוון לכם הקב"ה על ידו, חוץ מעל ידי אותו צדק, שמכרתם. ז"ש

צבעים, לבן אדום ירוק, טהם חג"ת, טהם מסבבים את בת העין, טהיא המלכות. ומשמאל שלש, דהיינו בעין שמאל יש ג"כ שלשה צבעים טהם כנגד נה"י, וטהא מקיים אתם, שבת העין מקיימת הג' שבימין טהם חג"ת, והג' שבשמאל, טהם כנגד נה"י. וכך הוא, יוסף, לכל העולם, כי העולם אינו עומד, אלא על אלו הששה, השביעי שעליהם, דהיינו רק על היסוד טהוא עליון על הששה, וטהוא ספירה שביעית, כנ"ל.

(יז) וקרא קב"ה לצדיק וכי: וקרא הקב"ה את הצדיק בסוד שבת, טהוא יום השביעי, ונח בו, והניח בו כל הברכות לברך כל שאר הימים, כי כל ששת הימים מתברכים משבת, ז"ש, וינח ביום השביעי. על כן ברך ה' את יום השבת. מי הוא יום השבת, היה אומר, טהוא צדיק, דהיינו היסוד, טהוא יוסף הצדיק טהוא בבחינת יום השביעי.

(יח) אמר לון קב"ה וכי: אמר להם הקב"ה, אתם חללתם את השבת הנה, טהוא יוסף, שאני גודתי שיהיה מלך על כל שאר (דפריי דף כ"ט טור ב')

דזבינתון. הה"ד (ג) פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. על ידי דמאן. ע"י דכ"ל. הדר פריש מאן האי כל. צדיק. הה"ד צדיק ה' וגר.
 (כא) וכגוונא דא לתתא, על ידא דהאי צדיק, הוה ליה לעלמא - שזיכותא, באינן שבע שני כפנא. ועל דמנעו ברכאן משבע דרגין עילאין, איתערו דרגין דסטרא אחרא עליהו בחובייהו.
 (כב) כיון דנחת יעקב שלימא למצרים, הוא וכל אינן שבטין, וחמו עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה, דע"י דההוא צדיק מיתון עלמא. הה"ד, (ג) הוא המשביר לכל עם הארץ.
 (כג) הוא המשביר, מאי משביר. אלא שובר הוא בקדמיתא מעלמא עילאה. כדכתיב עיני כל אליך ישברו. ובתר משביר לעלמא תתאה.
 (כד) ומנ"ל דיוסף אקרי * כל. דכתיב, (ד) וכלכל ודרדע, ותאנא, כלכל זה יוסף, דכתיב ויכלכל, וכתיב משם רועה אבן ישראל.
 (כה) וכד חמא יעקב שלימא כל דא, וחמא כל אינן שבע שנין עילאין, דאסתכמו למהוי (ו) כפנא בעלמא, על חובא דגרמו בנוי, דזבינו להאי זכאה קדישא, ולאפקא ליה מאתריה. כדין צלי לקב"ה, ואעדי מנהון חמש שנין.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ג) (תהלים קמה) וירא סט צ"ד. (ז) (בראשית מב) מקץ ר ג"א שתיבתא וג"א שיברתא (חינצ"א). (ו) ג"א ל"ג מן לב צ"א. (ק) (מ"א ה) בא מ צ"ל לעיל דף ז ט"ג. כפנא עד להאי (מונקאטש) ג"א בנוי לזבנא כפנא בעלמא על חובא דגרמו (חינצ"א).

מאמר

הסולם

מכירת יוסף

(כד) ומנ"ל דיוסף אקרי כל וכו': שואל, ומאין לנו שיוסף נקרא כל. ומשיב, שכתוב וכלכל ודרדע. ולמדנו, כלכל זה יוסף, שכתוב ויכלכל יוסף. וכתוב, משם רועה אבן ישראל.

פירוש. שע"כ נקרא יוסף הצדיק, וכן יסוד העליון, בשם כל, מפני שהוא מכלכל העולם, כי ממנו יוצאת הכלכלה למלכות, וממלכות לכל העולמות. וכל הוא לשון כלכלה. ח"ש, משם רועה אבן ישראל, שהמלכות הנקראת אבן ישראל, מקבלת המזון מיוסף, שהוא היסוד. ועל שם זה נקרא כל.

(כה) וכד חמא יעקב וכו': וכשראה יעקב השלם כל זה, וראה כל אלו שבע שנים העליונות שהן חג"ת נהי"מ, שהסכימו שיהיה דעב בעולם, על העון שגרמו בנוי, שמכרו את הצדיק הקדוש הזה, והוציאוהו ממקומו. דהיינו שהפרידו היסוד מן המלכות, אז התפלל אל הקב"ה, והסיר מהם חמש שנים.

מ"ט

ז"ש פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. על ידו של מי. על ידי כל. וחזר ומפרש, מי הוא כל, הוא צדיק ז"ש, צדיק ה' בכל.

(כא) וכגוונא דא לתתא וכו': וכעין זה למטה. על ידי צדיק הזה, יוסף, היתה הצלה לעולם, באלו שבע שנות הרעב. ומשום שמנעו הברכות משבע מדרגות העליונות נתעוררו עליהם בעונותיהם המדרגות של הצד האחר.

(כב) כיון דנחת יעקב וכו': כיון שירד יעקב איש תם למצרים, הוא וכל השבטים, ראו שעולם התחתון הוא כמו עולם העליון, ועל ידי צדיק הנה, ושהוא יוסף, גיוון העולם. ז"ש ויוסף הוא המשביר לכל עם הארץ.

(כג) הוא המשביר, מאי וכו': הכתוב אומר, הוא המשביר, מה הוא משביר, ומשיב, אלא בתזוילה הוא שובר מעולם העליון, ככתוב, עיני כל אליך ישברו (כנ"ל אות י"א) ואח"כ משביר לעולם התחתון.

(כו) מ"ט חמש שנים. אלא ת"ח, רזא דמלתא הכי הוא, באינון יומין עילאין, איהו אחיד בחמשאה, דהכי הוא מתתא לעילא. אבל באינון תרין דעליה, דאחדין בהו אבהתוי, לא הוה ליה רשותא לבטלא מידי, ועד חולקיה ת באינון בטל גזירה, ולא יתיר.

(כז) ויוסף א הצדיק נמי עביד הכי, הה"ד (ז) ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ויציגם לפני פרעה. מאן אינון. חמשה אינון דלא סני ליה. הה"ד, (ח) והוא נער את בני בלהה וגו'. אמר כדאי אתון זכאין, למיקם בהאי פרצה דפרצו אחיכון. לפני פרעה, מאן פרעה. דא דינא עילאה, דקיימא לאתפרעא מחובי עלמא.

(כח) וכד אשתלימו אינון יומין דאתגזור עלייהו למיתב בגלותא, כדין קב"ה איתער ברחמוהי סגיין עלייהו. ובדינא על אינון דאשתעבדו בהו, ואפיק לון מתמן.

(כט) כיון דמטו למרה, קמת מדת דינא קמי קב"ה, ואמר, ואיך יפקון ישראל מגלותא, והא כתיב באורייתא דטמירא תרי אלפי שנים מקמי דאתברי עלמא, דעל חד שבעה על חוביהון אית להון ליסבל, בגין ההוא פרצה רבתא דפרצו וחבו בהוא זכאה קדישא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) (בראשית מז) פנחס רפ צ"ק. (ח) (שם לו) כ"א קלו (ח) (בראשית מז) פנחס רפ צ"ק. (ט) (שם לו) כ"א קלו. צ"א ח"א דטו : ת"ז ת"ע קלו.

ח ה"ג הסלם ג"א מוסיף באינון שבועין (חינצא) ונ"א באינון חמש (מונקאטש). א ג"א צדיק (חינצא).

מכירת יוסף

הסולם

מאמר

היינו אלו החמשה שלא היו שונאים אותו, ז"ש והוא נער את בני בלהה וגו'. ועם בנימין הם חמשה. אמר, כדאים אתם הצדיקים לעמוד בפרצה הזו שפרצו אחיכם. לפני פרעה. מי הוא פרעה. ומשיב, זה הוא דין העליון העומד להפרע מעונות העולם. פירושו. הכתוב, ויציגם לפני פרעה. היינו, שהעמיד את חמש אחיו הצדיקים שלא שנאו אותי, שיגינו לפני הדין העליון הנקרא פרעה.

(כו) מ"ט חמש שנים וכו' : שואל, מהו הטעם שהסיר חמש שנים משבע שני הרעב. שיוסף אמר ועוד חמש שנים אשר אין חריש וקציר. ותכף כשבא יעקב למצרים כלה הרעב (ע"י בפירוש רש"י בראשית מ"ז י"ט). ומשיב, אלא בוא וראה, סוד הדבר כך הוא, באלו ימים העליונים חג"ת נהי"מ, יעקב אחוז בספירה החמישית מהם, שהיא תפארת, שכן היא חמישית כשמתחילים לספור ממטה למעלה, דהיינו מן המלכות ולמעלה, אבל באלו ב' ימים שעל התפארת, שהם חסד וגבורה, שאחוזים בהם אבותיו, שאברהם אחוז בחסד, ויצחק אחוז בגבורה, לא היה לו רשות לבטל משהו, את הפגם שפגמו בניו בהם, לפיכך עד חלקו, דהיינו בחמש ספירות שענד ת"ת, בטל גזירת הרעב, ולא יותר, כי ב' ספירות חו"ג הם למעלה מחלקו, ואין לו רשות עליהן.

(כח) וכד אשתלימו אינון יומין וכו' : וכשנגמרו אלו הימים שנגזר עליהם לשבת בגלות או נתעורר הקב"ה עליהם ברחמים רבים, ועל אלו שעבדו בהם, נתעורר בדין, והוציא אותם משם.

(כט) כיון דמטו למרה וכו' : כיון שהגיעו למרה, עמדה מדת הדין לפני הקב"ה, ואמרה, ואיך יצאו ישראל מן הגלות, והרי כתוב בתורה, שהיתה גנוזה ב' אלפים שנה מטדם שנברא העולם, שעל אחד שבעה, יש להם

(כו) ויוסף הצדיק נמי וכו' : ויוסף הצדיק עשה גם כן כך. ז"ש, ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ויציגם לפני פרעה. מי הם.

ל) א"ל הקב"ה הכי הוא דינא. מיהו באורייתא קדישתא, אית לי מתנה טובה, ושבת שמה, וכד אינון נטרין לה, איהו קיימא בההוא אתר, לסגרא ההיא פרצה דפרצו. דההוא צדיקא שביעאה בה אחיד, וכדאי היא לכפרא על ההוא חובא.

לא) הה"ד (ח) ויצעק אל ה'. מאן ויצעק. דא מדת דינא, דקיימא ב וצווחא קמיה. ויורהו ה' עץ, דא אורייתא. הה"ד (ט) עץ חיים היא למחזיקים בה. וישלך אל המים, מאן אינון מים. מים הזדונים, דקמו לאתפרעא מינייהו, וכדין וימתקו המים, אבסימו ודאי, דהא חזו אסוותא רבתא לההוא חובא.

לב) וּמנא לן דבמרה אתפקדו. דכתיב (י) שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלהיך, ואמר מר, כאשר צוך, במרה. אמר לון קב"ה, אי אתון נטרין להאי שביעאה עילאה, לית רשו למדת דינא לקטרגא בכו. הה"ד, (יא) שם שם לו חק ומשפט.

לג) ועל דא תנינן, יכולה היא שבת שתרחם עלינו, ויקבצנו קב"ה מן גלותינו. ואלמלי שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן, מיד נגאלים.

לד) ת"ת, כד גרמו חובין, והאי שבת לא אתנטיר כדקא חזי, כדאשכחן

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ת) (שמות טו) שמות קד צ"ק ז"ח ל ט"א ט"ב ט"ד
 טא ט"ד תק"ח צח ט"ב ט"ד. א) (משלי ג) ביא רכט
 צ"א. ב) (דברים ה) ח"ב צא. ח"ג צב : רכו. רמה : רסד. ש : ג) (שמות טו) לעיל אות לא צ"ת.

מאמר

הסולם

מכירת יוסף

שנמתקו ודאי, כי ראי, בתורה, רפואה גדולה לאותו החטא. דהיינו שמירת השבת (כנ"ל בסמוך) שנצטוו אז עליה.

להם להענש על חטאתיהם, שכחוב, ויטפתי ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם, וכן יש להם להענש על אחד שבעה, על אותה פרצה הגדולה שפרצו וחטאו במכירת אותו צדיק הקדוש.

לב) וּמנא לן דבמרה וכו' : ומאין לנו שנצטוו במרה, שכתוב, שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלקיך. ואמרו. כאשר צוך במרה. (סנהדרין נ:): אמר להם הקב"ה, אם אתם שומרים את השביעי, העליון הזה, אין רשות למדת הדין לקטרג עליכם. ז"ש, שם שם לו חק ומשפט.

ל) א"ל הקב"ה הכי וכו' : א"ל הקב"ה, כך הוא הדין. אבל בתורה הקדושה, יש לי מתנה טובה, ושבת שמה, וכשהם שומרים אותה, היא עומדת במקום ההוא, לסגור את הפרצה שפרצו. כי אותו צדיק שהוא שביעי, אחוז בשבת (כנ"ל אות י"ז) והוא כדאי לכפר על אותו עון.

לג) ועל דא תנינן וכו' : ועל כן למדנו, יכולה היא שבת שתרחם עלינו, ויקבצנו הקב"ה מן גלותינו. ואם שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתם, מיד נגאלים.

לא) הח"ד ויצעק אל גוי' : ז"ש, ויצעק אל ה'. מי הוא ויצעק. הוא מדת הדין שעמדה וצעקה לפניו, שהם צריכים להענש שבע על חטאתם, כנ"ל. ויורהו ח' עץ, היינו התורה. ז"ש עץ חיים היא למחזיקים בה. וישלך אל המים, מי הם המים. הם מים הזדונים שעמדו להפרע מהם. ואו וימתקו המים, (דברי דף כ"ט טור ג')

לד) ת"ת כד גרמו וכו' : בוא וראה, כשגרמו העונות, והשבת הזו לא נשמרה כראוי, כמו שמצאנו שהזהירם הנביא העליון, ז"ש, כה אמר ה' השמרו בנפשותיכם ואל תשא משא

דאזהר לון נביאה עילאה, הה"ד, (ז) כה אמר ה' השמרו בנפשותיכם ואל תשאו משא ביום השבת והבאתם בשערי ירושלים. מאי ואל תשאו משא. אלא אמר לון, בבעו מינייכו, לא תשאו משא דהוא חובא דשבת עלייכו.

(ה) ואי אתון נטרין ליה, תגרמון קיומא דעילאין ותתאין. דהוא שבת עילאה, דחבתון לקבליה, מדוריה ושעשועיה לאו איהו, אלא בשערי ירושלים עילאה, דאקרן שערי צדק. ואיהי כלה הכלולה מהכל.

(ו) ואי אתון נטרין ליה, תגרמון דכדין היא תתחזק בידא דמלכותא דארעא, מלכותא דדוד, בגין דהיא מלכות אתקריאת, ובג"ד, אמר דוד, דאחיד בה, (ח) לך ה' הממלכה, בתרין ממיין, לאכללא מלכותא דיליה, וליחזא לה במלכותא דשמיא. ואי אתון לא תשמעון לקדש ליה, ותעבדון ליה חול, מה כתיב. (* (ז) והצתי אש בשעריה ואכלה ארמנות ירושלים, דלתתא.

(ז) ת"ח, כדין אתערת ההיא חרב נוקמת נקם ברית, על דלא נטרו ההוא ברית קדישא, בתלת גוונין. חד ברזא דצדיק דזבינו, דאחיד ביה, ונטר ליה, ובגיניה אקרי צדיק, וחד, דכתיב (ז) ובשר קדש יעברו מעליך. וחד ברזא דשבת דחללו, וכלא בחד אתר איהו.

(ח) וכדין על שלשה פשעי ישראל, אתגזר עליהו למיהוי שבעין שנין לבר מארעא קדישא, עשרה לכל יומא. ולסוף שבעין שנין, אפיק לון קב"ה מתמן, ואתו לא"י. ואתקיים בית שני ת"כ שנין, על חילא דאורייתא, דהו מתעסקין בה, באינון פקודין קדישין כדקא חזי.

מסורת הזהר

(ז) (ירמיה יז). (ח) (דה"א כט) ב"א רעה צ"ב. (ו) (ירמיה יז). (ז) (שם יא) לעיל אות ג צ"ב.

מכירת יוסף

הסולם

מאמר

זה אמר דוד. האחוז בה, לך ה' הממלכה, בבי ממיין, כדי לכלול המלכות שלו וליחדה במלכות שמים. ואם אתם לא תשמעו לקדש אותו את השבת ותעשו אותו חול, מה כתוב, והצתי אש בשעריה ואכלה ארמנות ירושלים. היינו ירושלים של מטה.

(ז) ת"ח כדין אתערת זכר: בוא וראה, אזי כשאין שומרים את השבת, מתעוררת אותה החרב הנוקמת נקם ברית, על שלא שמרו את הברית הקדושה ההיא בשלשה אפנים. א', בסוד יוסף הצדיק שמכרו, שהוא היה אחוז בברית, ושמר אותה, ובשבילה נקרא צדיק, ואחד, שכתוב ובשר קדש יעברו מעליך. שהוא ברית מילה. ואחד, בסוד השבת שחללו, והכל במקום אחד הוא, שהוא יסוד.

(ח) וכדין על שלשה וגו': ואז נאמר, על שלשה פשעי ישראל, שהם מכירת יוסף, ופגם

משא ביום השבת והבאתם בשערי ירושלים. מהו ואל תשאו משא. ומשיב, אלא אמר להם, בבקשה מכם, אל תשאו משא של אותו החטא של חילול שבת, עליכם.

(ה) ואי אתון נטרין וכי: ואם אתם שומדים את השבת תגרמו לקיום העליונים והתחתונים, כי השבת העליון ההוא, שהוא היסוד שהוא שביעי, שחטאתם כנגדו, מדורו ושעשועיו אינו, אלא בשערי ירושלים העליונה, הנקראים שעדי צדק, שהוא המלכות. והיא נקראת פלה, הכלולה מכל. כי היסוד נקרא כל, וכשהמלכות כלולה ממנו נקראת גם היא כלה.

(ו) ואי אתון נטרין ליה וכי: ואם אתם שומרים אותו, תגרמו שאז תתחזק בידי המלכות שבארץ, המלכות של דוד. משום שהיא נקראת מלכות כמלכות העליונה, ומשום

לט) וכד אשתלימו, גרם חובה דשנאת חנם, ואיתער ההיא שנאת חנם דקדמיתא, הה"ד (ח) וישנאו אותו, להווא צדיק. וכדין יהב יתהון קב"ה בידא דמאן דסני לון שנאת חנם, הה"ד באדום (ט) יען היות לך איבת עולם ותגר את בני ישראל ע"י חרב.

מ) וכדין אתפרע מנייהו, ע"י מניינא דאינון שנין, דחסרו מרזא דשבע על חטאתיכם. ת"ח, כד תמנה כ"ב שנין ז' זמנין, לכל חד מאינון עשרה דזבינו ליה, תשכח אלף תק"מ, וכדין יתער פורקנא דישראל, כצפרא דשארית לאנהרא זעיר זעיר, עד י"ז שנין, דאסתלק ההוא צדיק דרגא דטו"ב, הה"ד, יוסף בן י"ז שנה היה רעה את אחיו. דהא כדין יתחזי למיקם בפרץ, קמי מדת דינא, דהא אשתלימו חובי עלמא, וכדין (כ) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום.

מא) וכדין יתער קב"ה טבוון סגיאין על ישראל, ויתבע עלבונהון, ועלבונא דאורייתא, דאוקדו בנורא. ודמא דאינון דאתקטלו על קדושת שמיה. וכדין יתרעי יוסף לאחיה, (ל) אפרים לא יקנא את יהודה ויהודה לא יצור את אפרים. מב) ת"ח דהכי הוא, דתנן, בי"ז בתמוז בוטל התמיד. ובט' באב חרב בית

מסורת הזהר

(ח) (בראשית לו) לעיל אות ו צ"ה. (ט) (יחזקאל לה) לעיל אות ו צ"ה. (י) (בראשית לו) לעיל אות כו צ"ש ז"ח מו ט"א שטי"ז. (כ) (עובדיה א) תולדות סט צ"ב. (ל) (ישעיה יא).

מכירת יוסף

הסולם

מאמר

תמצא אלף תק"מ. שכל הזמן הזה, תהיה הגלות בסוד שבע על חטאתיכם. וכשיגמרו אלף ותק"מ שנים, אז תתעורר גאולת ישראל כמו בוקר המתחיל להאיר מעט מעט, עד י"ז שנים, שנתעלה אותו צדיק במדרגת טו"ב, שהוא בגימטריא י"ז, ו"ש, יוסף בן שבע עשרה שנה היה רועה את אחיו. כי אז בי"ז שנים אחר אלף ותק"מ, הוא ראוי לעמוד בפרץ לפני מדת הדין, כי נגמרו עונות העולם. ואז, והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה

ופגם הברית, וחילול שבת כנ"ל, נגזר עליהם להיות שבעים שנה מחוץ לארץ ישראל עשר שנים לכל יום. מחגית נהי"מ. שיסוד כלול מהם. ולבסוף שבעים שנה הוציאם הקב"ה משם ובאו לארץ ישראל. ונתקיים בית שני ת"כ שנים, בזכות התורה שהיו עוסקים בה, ובאלו המצות הקדושות, שעשו, כראוי.

ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום. מא) וכדין יתער הקב"ה וכו': ואז יעורר הקב"ה טובות רבות על ישראל, ויתבע מן האומות עלבונם של ישראל, ועלבון התורה ששרפו באש, והדם של אלו שנהרגו על קידוש שמו. ואז יתרצה יוסף לאחיו, אפרים לא יקנא את יהודה ויהודה לא יצור את אפרים.

לט) וכד אשתלימו גרם וכו': וכשנגמרו ת"כ שנים, גרם החטא של שנאת חנם, שנתעוררה שנאת חנם הראשונה, שכתוב, וישנאו אותו, לאותו צדיק, ואז נתן אותם הקב"ה בידי מי ששובא אותם שנאת חנם. דהיינו בידי אדום. ו"ש, באדום, יען היות לך איבת עולם ותגר את בני ישראל על ידי חרב.

מב) ת"ח דהכי הוא וכו': בוא וראה שכך הוא, כי למדנו, בי"ז בתמוז בוטל התמיד, ובט' באב חרב בית המקדש. וכמו שאמר

מ) וכדין אתפרע מנייהו וכו': ואז נפרע מהם ע"י מנין השנים שחסרו ופגמו, מסוד, שבע על חטאתיכם. בוא וראה, כשתמנה כ"ב שנים, שיוסף לא ראה את אביו מחמת חטאם, ז' פעמים, בסוד שבע על חטאתיכם, לכל אחד מאלו עשרת השבטים שמכרוהו,

מקדשא. כדא"ר יוסי, מגלגלין זכות ליום זכאי, וחובה ליום חייב. ד דבההיא ליליא אפיקו דבה רעה על ארעא קדישא, וארימו קלהון בבכיה, ואתקבעת לדרי דרין.

(ג) ודוק ותשכח, מדבוטל התמיד, דהוה מכפר על חוביהון, עד דאתחרב בי מקדשא, בין בזמנא קדמאה, בין בזמנא תנינא, כ"ב יומין, לקבל אינון כ"ב שנין, דלא חמא ההוא צדיק אפי יקרא דאבוה, לאחזאה חכמתא עילאה, דהא בהא תליא.

(מד) והא איתערו חברייא, דכד חריב מקדשא מוצ"ש היתה, ומוצאי שביעית, ומשמרתו של יהויריב היתה, והלויים עומדים על דוכנם, ואומרים שירה: (נ) יגודו על נפש צדיק וגו', ויהי ה' לי למשגב וגו', וישב עליהם את אונם וגו', ולא הספיקו לומר יצמיתם ה' אלהינו, עד שבאו גוים וכבשום. דהא אי אמרו ליה, לא הוה לון תקנה.

(מה) ומוצאי שבת, חכמתא סגיאה קא רמו, דנפקו משבת דהוה רפואה למכתהון. ומוצאי שביעית, דחבו לגבי כנסת ישראל. ולא עוד, אלא ה דחאבו ו במילה, ולא קיימא ד בשר קדש. ומשמרתו של יהויריב, כד"א (ו) עוד אריב אתכם נאם ה' ואת בני בניכם אריב.

(מו) וזמין קב"ה לאפקא לון מגלותא, הה"ד, (ז) גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלים הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא.

מסורת הזהר

חלוסי גרסאות

(ח) (תהלים צד.) (י) (ירמיה ב.) (ט) (זכריה ט) ויחי ח ג"א דנספו (חינצא.) ו ג"א ממילה (חינצא.) ז ג"א את ונ"א אשר (חינצא.) קפו צ"ב

מאמר

הסולם

מכירת יוסף

דוכנם ואומרם שירה: יגודו על נפש צדיק וגו', ויהי ה' לי למשגב וגו', וישב עליהם את אונם וגו'. ולא הספיקו לומר, יצמיתם ה' אלקינו, עד שבאו גוים וכבשו אותם. כי אם היו אומרים, יצמיתם ה' אלקינו. לא היתה להם תקנה.

ר' יוסי, מגלגלים זכות ליום זכאי וחובה ליום חייב. כי בלילה ההוא, של ט' באב, הוציאו המרגלים שם רע על הארץ הקדושה, והרימו קולם בבכיה, ונקבעה הבכיה לדורי דורות.

(ג) ודוק ותשכח, מדבוטל וכו': ותדקדק ותמצא שמשעה שבוטל התמיד, שהיה מכפר על עונותיהם, עד שנחרב בית המקדש, בין בפעם הראשונה ובין בפעם השנייה, היו כ"ב ימים. כנגד אלו כ"ב שנים שלא ראה אותו צדיק את פני כבודו של אביו. וזה הוא להראות חכמה עליונה, שזה בזה תלוי. שחורבן ביהמ"ק, תלוי במכירת יוסף.

(מה) ומוצאי שבת חכמתא וכו': ומה שהחורבן היה במוצאי שבת, מרמז חכמה דבה, כי יצאו משבת, שהשבת היה רפואה למכתם. ומה שהיה במוצאי שביעית, רומז שחטאו לכנסת ישראל, שהיא המלכות הנקראת שביעית. ולא עוד אלא שחטאו במילה, ולא קיימו בשר קדש. ומשמרתו של יהויריב, שהיתה, רומזת כשא, עוד אריב אתכם נאם ה' ואת בני בניכם אריב.

(מד) והא אתערו חברייא וכו': והרי העידו החברים, כי כשחרב בית המקדש, מוצאי שבת היה, ומוצאי שביעית, ומשמרתו של יהויריב היתה והלויים היו עומדים על

(מו) וזמין קב"ה לאפקא וכו': ועתיד הקב"ה להוציאם מהגלות. ז"ש גילי מאד בת ציון

מז) ואי תימא אמאי אתי משיחא מיהודה, מיוסף מבעי ליה. אלא דתרויהו
 ייתון, ובגין דקב"ה לא מקפח שכר כל בריה, יהב מלכותא לדוד, בגין דהוה
 עשיראה ח לצדיקים, ושביעאה דאחים. והכי הוא מלכותא דארעא, כעין
 מלכותא דרקייעא.

חלופי גרסאות

ח ג"א לצדיק (מונקאטש).

מכירת יוסף

מאבד שכר כל בריה, נתנה המלכות לדוד,
 משום שהיה עשירי לצדיקים, ושביעי
 שבאחים, וכך הוא, מלכות שבארץ כעין
 המלכות שברקיע, שהיא ספירה עשירית אס
 מתחילים למנות מכתר, ושביעית כשמונים
 מחסד.

פליק פרשת וישב

הסולם

מאמר

ציון הריעי בת ירושלים הנה מלכך יבא לך
 צדיק ונושע הוא.

מז) ואי תימא אמאי וכי: ואם תאמר,
 למה בא המשיח מיהודה, מיוסף היה צריך
 לבא, ומשיב, אלא שניהם יבואו, משיח בן
 יוסף ומשיח בן דוד, ומשום שהקב"ה אינו
 (דפרי דף כ"ט טור ד')